

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/118/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619203590
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7619203590.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu Mgr. Miloša Greguša a JUDr. Moniky Géciovej, PhD v právnej veci starostlivosti súdu o mal. Z. K. nar. XX.X.XXXX bývajúceho u matky zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves dieťa matky Q.Á. R. nar. XX.X.XXXX bývajúcej na K. ul. č. XX/X v K. H. N. a otca Z. K. nar. XX.X.XXXX bývajúceho na S. ul. č. XX v K. v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 14P/147/2019-111 z 25.10.2019 v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 14P/147/2019-131 z 26.2.2020 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zvýšil výživné od otca na mal. Z. K. z 30 % zo sumy životného minima na sumu 140 € mesačne od 5.6.2019 do budúca, ktoré je otec povinný uhrádzať vždy do 30. dňa v mesiaci matke. Dlh na výživnom od otca za obdobie od 5.6.2019 do 30.9.2019 na mal. Z. v celkovej sume 410 € povolil otcovi splácať spolu s bežným výživným v splátkach po 20 € vždy do 30. dňa v mesiaci matke od právoplatnosti rozsudku. Tým zmenil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 8P/111/2012-15 zo 14.6.2012 vo výroku o výživnom od otca na mal. Z. K.. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom č. k. 14P/147/2019-131 z 26.2.2020 doplnil rozsudok č. k. 14P/147/2019-111 z 25.10.2019 tak, že v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 65 ods. 1; § 62 ods. 1; § 62 ods. 2; § 62 ods. 3 Zákona o rodine; § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 300/2010 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 186/2013 Z.z.; § 62 ods. 4; § 62 ods. 5; § 75 ods. 1; § 78 ods. 1; § 78 ods. 3 Zákona o rodine; § 111 CMP; § 120 ods. 1 CMP; § 232 ods. 4 CSP; § 52 CMP; § 57 CMP; § 58 CMP. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že maloletý je v osobnej starostlivosti matky v zmysle rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 8P/111/2012-15 zo 14.6.2012, pričom pokiaľ ide o návrh matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov, ktoré sa mu podarilo zistiť, berúc do úvahy skutočnosť, že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliadal na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a na to, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa. Otec maloletého žije v byte prenajatom od svojho otca pričom mu mesačne uhrádza nájomné v sume 167 € mesačne. Otec je toho času nezamestnaný a podľa svojho tvrdenia nemá žiadny príjem. Prostredníctvom výsluchu otca maloletého na pojednávaní súd zistil, že otec pracoval pre viaceré spoločnosti, pričom jeho príjem dosahoval v spoločnosti C., s.r.o., sumy 1.300 € až 1.400 € mesačne. Otec tiež pracoval v K. B. K., s.r.o., pričom jeho príjem údajne dosahoval až 800 € mesačne. K práci v K. otec uviedol, že sa v tomto odbore teraz nemôže zamestnať z dôvodu, že má ešte 5 mesiacov podmienku, pretože ho Okresný súd Poprad odsúdil za trestný čin poškodzovania verejnoprospešného

zariadenia. Súd vzal do úvahy stanovisko Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, v zmysle ktorého má otec na dávku v hmotnej núdzi, ako každý nezamestnaný nárok. Otec tak má toho času nárok poberať dávky s aktivačným príspevkom vo výške 125 € mesačne, pričom má súd za to, že sa otec svojou pasivitou tohto príjmu dobrovoľne vzdal. Na základe vykonaného dokazovania, najmä z trestného rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 6T/108/2017-15 zo 14.3.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.3.2018 mal súd za to, že otec maloletého svojim vlastným zavinením zhoršil svoju sociálnu situáciu, čo sám otec vo svojej výpovedi na pojednávaní nepriamo potvrdil. Otec uviedol, že trestný čin spáchal pod vplyvom alkoholu. Súd pri svojom rozhodovaní preto neprihliadol len na skutočné príjmy ktoré otec dosahoval, resp. dosahuje, ale vychádzal z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré by otec mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Súd aplikoval princíp potenciality aj vzhľadom na skutočnosť, že otec má dlh voči štátu na poisťovni, čím podľa názoru súdu okrem svojho správania berie na seba aj neprimerané majetkové riziká, ktoré ohrozujú dosiahnutie takých príjmov, ktoré sú postačujúce na úhradu adekvátneho výživného. Vzhľadom na to, že súd mal vedomosť o tom, že otec je vyučený ekonóm vychádzal pri určení výšky výživného na maloletého z údajov poskytnutých Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Súd vzal do úvahy rekvalifikáciu otca v ďalších odboroch, preto mal za preukázané, že je v schopnostiach a možnostiach otca na výživu maloletého prispievať v sume uvedenej vo výroku I. rozsudku. Vzhľadom na to, že súd rozhodol o určení výživného na maloletého syna za obdobie od 5.6.2019, vznikol otcovi do dňa rozhodovania o tomto nároku nedoplatok na výživnom v celkovej sume 410 €, ktoré súd otcovi výrokom II. rozsudku povolil splácať matke v mesačných splátkach po 20 € spolu s bežným výživným, vždy do 30-teho dňa v mesiaci vopred, pod stratou výhody splátok, v prípade neuhradenia, čo i len jednej z nich. Tento nedoplatok bol vyčíslený ako súčin sumy novourčeného výživného za obdobie od podania návrhu ku dňu rozhodnutia, od ktorého súd odrátal otcovi uhradené výživné.

3. Otec podal proti výroku I. o výške zvýšeného výživného rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že na trhu práce je vysoká konkurencia. Reálna výška plátov v Košickom kraji, kde si prioritne hľadá zamestnanie, aby sa nemusel so synom stretávať len sporadicky, sa nevyrovná priemernej mzde na Slovensku, pričom pozície opatrovateľ, administratívny pracovník s úplným stredoškolským vzdelaním, nie ekonóm, ako sa uvádza v rozsudku, či pracovník bezpečnostnej služby, sú najmenej ohodnotené pozície. Dominujú ponuky výrobných sféry ako je operátor výroby, stavebné práce. Jeho zdravotné obmedzenia mu však nedovoľujú reagovať na všetky ponuky trhu práce aj napriek dosiahnutému vzdelaniu a certifikátom odbornej spôsobilosti. Častou prekážkou v snahe zamestnať sa je čiastočne obmedzená funkcia prstov ľavej ruky, alergia na nikel, epilepsia v procese liečby, je pacientom psychiatrickej ambulancie. Nemá trvalý pobyt, na výživné mal. Z. prispieval pravidelne, aj v čase absencie pracovného pomeru, často aj nad rámec súdom určenej výšky za cenu zadĺženia sa alebo s pomocou jeho rodičov. Sumu 1.300 €, ktorú uvádza rozsudok súdu prvej inštancie zarobil iba jeden mesiac, v iných pracovných pomeroch to bolo iba na úrovni minimálnej mzdy. Vyvíja úsilie získať zamestnanie aj s pomocou ÚPSVR Spišská Nová Ves, avšak dosiať s neúspechom. V súčasnosti poberá dávku v hmotnej núdzi v sume 125 €, ktorú určené výživné 140 € značne prevyšuje. Okrem toho platí nájom v prenajatom byte 160 € a úver 33 € mesačne, čo v konaní pred súdom preukázal. Žiada odvolací súd, aby prihliadol na jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery a znížil určenú výšku výživného na mal. Z. na sumu 80 € mesačne. K odvolaniu pripojil lekárske záznamy MUDr. N. E. z 14.3.2017; lekárske záznamy z Detskej neurologickej ambulancie z 21.1.2010; lekárske záznamy z neurologickej ambulancie z 31.1.2013; ambulanciu správu z Detskej neurologickej ambulancie zo 6.10.2009; prepúšťaciu správu z Kliniky plastickej, rekonštrukčnej a estetickéj chirurgie z 13.12.2010 a záznamy z lekárskeho kontrol z decembra 2010.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že od poslednej úpravy výživného došlo k výraznej zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa, ktorá je spôsobená zmenou veku, rastom cien a životných nákladov, zvýšenie výživného je teda v plnej miere opodstatnené, keďže maloletý Z. už len z dôvodu vyššieho veku a nástupu do prvej triedy má odôvodnené zvýšené potreby. Otec ako hlavný dôkaz k svojmu odvolaniu priložil lekárske správy, podľa ktorých mu zdravotný stav bráni v hľadaní si vhodného zamestnania. Treba uviesť, že všetky lekárske záznamy sú z obdobia od októbra 2009 do marca 2017, teda neaktuálne. Práve v správe zo 14.3.2017 od MUDr. N. E. sa okrem iného otcovi odporúča absolútna abstinencia. Napriek tomu v zápisnici z 8.7.2019 otec priamo uviedol, že alkoholické nápoje užíva, aj keď iba príležitostne. Čo sa týka ďalšieho otcovho zdravotného obmedzenia z dôvodu operácie prstov ľavej ruky, otec predložil prepúšťaciu správu z 13.12.2010. Úrad nemá vedomosť o tom, či uvedená

operácia mala za následok prehodnotenie jeho zdravotného stavu, na základe ktorého by posudkový lekár určil percentuálnu mieru zníženia jeho pracovnej schopnosti. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania má úrad za to, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil všetky informácie a dôkazy a prihliadol na záujem a potreby maloletého dieťaťa a citlivo zohľadnil finančné možnosti, schopnosti a majetkové pomery oboch rodičov, preto navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

5. Matka s k odvolaniu otca nevyjadřila.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a zákonne vo veci rozhodol, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku v napadnutom výroku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

9. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dodáva, že konajúci súd sa vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a otec ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie o výživnom pre maloleté dieťa. Odvolací súd konštatuje, že zvýšené výživné 140 € mesačne na mal. Z. zohľadňuje iba minimálnu časť nevyhnutných potrieb dieťaťa a je nepochybné, že práve matka (zjavne za pomoci ostatných príbuzných) dopĺňa zdroj výživy dieťaťa na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre jeho všestranný rozvoj.

10. Pokiaľ ide o možnosti a schopnosti otca prispievať na výživu maloletého zvýšené výživné v rozsahu 140 Eur mesačne, odvolací súd sa stotožnil s aplikáciou zásady potenciality príjmov upravenou v § 75 ods. 1 Zákona o rodine, v zmysle ktorej má súd okrem inej povinnosť prihliadať aj na zjavne nevyužitú schopnosť povinného rodiča. Žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1), takže nemôže obstať argumentácia, podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore alebo na pozícii adekvátnej svojím predstávám, a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť buď vôbec alebo v doterajšej miere. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti nie je vôbec smerodajné, koľko si rodič prácou (podnikaním alebo inou zárobkovou činnosťou) zarobí alebo či vôbec pracuje. Potencionálny príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo objektívne je možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Odvolací súd poukazuje aj na to, že otec, ktorý nemá v osobnej starostlivosti maloleté dieťa, môže sa bez obmedzenia uchádzať o zamestnanie aj vo vzdialenejších regiónoch Slovenska, kde sú reálne vykazované lepšie pracovné možnosti ako v Košickom kraji, kde si otec hľadá prácu. V danej veci otec predloženou argumentáciou tvrdenými zdravotnými ťažkosťami nepresvedčil odvolací súd, že tieto by mali podstatný vplyv na jeho potencionálne schopnosti plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu primeranom veku a potrebám dieťaťa, tak ako ju zvýšil súd prvej inštancie. V súvislosti s tvrdeniami otca o jeho nepriaznivom zdravotnom stave je potrebné podotknúť, že pre posúdenie spôsobilosti zamestnanca vykonávať doterajšiu prácu je relevantný lekárske posudok (nielen nález alebo odporúčenie lekára), z ktorého musí jednoznačne vyplývať, že zamestnanec dlhodobo stratil spôsobilosť naďalej vykonávať doterajšiu prácu. Lekárske správy, ktorými sa otec v odvolacom konaní snažil preukazovať obmedzenie svojej pracovnej schopnosti a tým aj schopnosti platiť na maloletého zvýšené výživné, nie sú lekárske posudkami a navyše neboli aktuálne ani v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ako správne podotkol aj kolízny opatrovník.

Preto aj odvolací súd vychádzal z potenciálnych schopností otca, z jeho možností uplatniť sa na trhu práce a schopnosti zvýšiť si svoj príjem pri zvolení aktívneho prístupu a neprihliadol na jeho deklarované príjmové a majetkové pomery. Odvolací súd dodáva, že v kontexte zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie považuje odvolací súd odvolanie otca za účelovú obranu v snahe dosiahnuť rozhodnutie vo svoj prospech. Ako to rezultuje z vykonaného dokazovania, sám otec tieto lekárske správy nerešpektuje, keď napriek odporúčaniam MUDr. N. E. v správe zo dňa 14.3.2017, aby dodržiaval protizáchvatový režim a absolútnu abstinenciu, požíva alkoholické nápoje, pod vplyvom ktorých sa už dňa 7.5.2017 dopustil prečinu poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 286 ods. 1 Tr. zák., za čo mu bo uložený trest odňatia slobody vo výmere 14 mesiacov, výkon ktorého mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. podmienčne odložený a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu bola určená skúšobná doba na 15 mesiacov a súčasne bolo otcovi uložené ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák.. Skúšobná doba uplynula otcovi dňa 30.6.2019, t.j. 15 mesiacov od právoplatnosti rozsudku, ktorá nastala dňa 30.3.2018. Z uvedeného je zrejmé, že otcovi ešte v mesiaci, v ktorom matka podala návrh na zvýšenie výživného odpadla prekážka, ktorá mu podľa jeho výpovede údajne bránila zamestnať sa v SBS službe, v ktorej v predchádzajúcom období zarábala aj 800 Eur mesačne.

11. Odvolací súd dodáva, že pomery otca, na ktoré sa odvoláva, sú vyjadrené v napadnutom rozsudku zvýšením výživného len na 140 € mesačne, pretože rozsah odôvodnených potrieb dieťaťa by zjavne odôvodňoval určenie výživného vo väčšom rozsahu. Odvolací súd zdôrazňuje, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičov. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a uvedených úvah je toho presvedčenia, že otec dieťaťa vzhľadom na svoj vek, doterajšie pracovné skúsenosti a ním vyčíslené náklady bol a je schopný zabezpečiť si finančné prostriedky na uspokojovanie vlastných potrieb aspoň v minimálnom rozsahu, preto možno od neho spravodlivo žiadať, aby rovnaký štandard umožnil svojmu maloletému synovi formou výživného, pretože matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť formou osobnej starostlivosti a uspokojovaním bytových potrieb dieťaťa. Odvolací súd poukazuje na ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby svojho dieťaťa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Odvolací súd dospel k záveru, že zvýšenie výživného len na 80 Eur mesačne v súlade s odvolacím návrhom otca, by znamenalo presunúť zodpovednosť otca za zdravie a život dieťaťa na matku (druhého rodiča), ktorá sa osobne stará o maloleté dieťa a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť voči nemu na hranici svojich možností vzhľadom na svoj príjem a nepochybne by to bolo v rozpore so Zákonom o rodine, morálkou a spravodlivosťou.

12. Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie rozhodol správne aj o dlžnom výživnom a o trovách konania, odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil vyššie uvedené dôvody.

13. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).